

Caroline VEN Gedelegeerd bestuurder van VKW, het Ondernemersplatform

Het palmares van Caroline VEN (41) oogt indrukwekkend. Ze was directeur van het economisch departement van het VBO, leidde de denktank van het VKW en was kabinetschef van de premiers Yves LETERME en Herman VAN ROMPUY toen de bankencrisis volop woedde. Sinds 2011 is VEN gedelegeerd bestuurder van het VKW. Van daaruit voert ze een warm pleidooi voor het kapitalisme. Of moeten we zeggen: een pleidooi voor een warm kapitalisme?

‘Leren loslaten, is even belangrijk als bezit vergaren’

Lieve WOUTERS

Riante bonussen moeten kunnen en Vlamingen moeten minder jaloers zijn op succesvolle ondernemers. De uit Lommel afkomstige Caroline VEN is overtuigd van de heilzame essentie van het kapitalistische systeem. Daarbij denkt de topvrouw van het VKW wel aan iets anders dan wat bazen van Ford Genk of ArcelorMittal ervan maken. En als ze het even niet meer weet, bladert ze op iPad door het Nieuwe Testament.

– *Vanwaar uw belangstelling voor economie?*
Die heb ik wellicht niet van thuis meegekregen, ook al werkte mijn vader bij een bank. Mijn moeder was huisvrouw. Ze moest haast wel, want ik was als kind heel vaak ziek – astma – waardoor ik veel thuis bleef van school. Dat was ook de reden waarom me aangeraden werd in het middelbaar te kiezen voor de ‘zwakkere’ economische richting. Daar had ik heel gedreven leerkrachten, die graag verwezen naar de actualiteit. Ik herinner me verhitte debatten over de ontwikkeling van de goudprijs die toen veel stof deed opwaaien.

„Vlamingen zijn snel jaloers op het succes van een ander, maar ook met falen kunnen ze niet goed om”

Doordat ik veel thuis zat als kind, had ik al heel wat boeken verslonden. Ook dat voedde een zekere maatschappelijke becommentering. Na de humaniora studeerde ik in Antwerpen Toegepaste Economische Wetenschappen, waarbij ik koos voor een klemtoon op macro-economische vraagstukken. Hoe groeit een economie? Wat zijn belemmeringen? Hoe ontstaan onevenwichten? Als je bekommerd bent om het welzijn van de samenleving, zijn dat onnoemelijk belangrijke vragen. Een samenleving heeft immers zicht op verbetering nodig om solidariteit en samenhang tot stand te kunnen brengen.

– *De financiële en economische crisis deed kritiek ontstaan op het systeem, dat sommigen ronduit neoliberal noemen. Niet mee eens?*
De Angelsaksische wereld kun je wel als liberaal omschrijven, maar niet de Europese. Nooit was de inmenging van de overheid zo groot. De wetten en regels blijven maar aangroeien en ze beknootten het ondernemersklimaat.

Maar dat er heel wat is misgelopen, klopt natuurlijk wel. Uiteenlopende actoren hebben daarmee te maken, maar ze hebben twee dingen gemeen: hebzucht en kuddegedrag. Op elk niveau hebben mensen gedacht: we profiteren zolang het kan. Maar een neoliberale samenleving? Ford Genk en ArcelorMittal zijn toch echt uitzonderingen, bedrijven die niet vanuit België worden aangestuurd. Daar moet je geen regelgeving op stoelen.

Als ik een pleidooi houd voor het kapitalisme, heb ik het niet over het doorvoeren van een drastische sanering om de eigen bonus te optimaliseren. Maar als hoge bonussen verdiend worden op basis van een duurzaam model en een langetermijnprestatie, waarom zou de overheid die dan moeten aftoppen? In de banken die met overheidsgeld werden gered hebben toplui hun variabel loon overigens wel degelijk zien inkrimpen, en terecht.

– *Wat is de blanke pit van het kapitalisme?*

Het gaat over het creëren van meer materiele welstand voor zoveel mogelijk mensen. Het kapitalisme gaat dan ook het best gepaard met democratie, die het juiste kader schept voor mensen om zoveel mogelijk gelijk aan de start te komen. Ik hoor sommigen vragen stellen bij de nood aan altijd meer economische groei, maar leven er niet nog altijd mensen in armoede in ons land? Waarvan moeten we de noodzakelijke opvang betalen als we er niet samen op vooruitgaan? Gaan we het dan afpakken van iemand anders?

– *Misschien moeten we met z'n allen bereid zijn wat in te leveren?*

Mensen voelen zich gelukkiger naarmate ze zich kunnen ontplooiën en de vruchten plukken van hun werk, van schouderklopje tot salaris. We zijn ook gelukkiger naarmate we welvarender worden én onze omgeving welvarender is. Ongelijkheid leidt immers tot minder veiligheid.

– *Dat welstand gelukkiger maakt, geldt maar tot een niveau waar we al lang voorbij zijn.*

Topvrouw van het christelijk geïnspireerde VKW Caroline Ven. © Frank Bahn Müller

Klopt, dan worden waarden als vrijheid en ambitie weer belangrijker, ook kapitalistische waarden. Ons systeem moet grondig worden hervormd, maar de essentie blijft de moeite waard. Samen waarde creëren, is volgens mij een mooi startpunt van een nieuw paradigma, waarbij het streven naar synergie tussen eigen belangen en die van de samenleving kan voorkomen dat onze activiteiten roofoverval plegen op het milieu en zo meer schade berokkenen dan waarde creëren.

– *Als we almaar meer bezit moeten nastreven, waarom dan nog versoberen in de vasten?*

Ik wil geen eenzijdig verhaal brengen. Bezit nastreven heeft veel positieve bijwerkingen, maar leren loslaten, is minstens even belangrijk. Welvaart en zingeving zijn niet in tegenspraak. Het beter willen hebben, heeft ook te maken met niet-materiële dingen: als je kind ziek is, wil je ervoor zorgen. Als je slaaf wordt van je

bezittingen, dan pas ben je een arme mens. De parabel van de landeigenaar, die aan het eind van de dag de arbeiders van het laatste uur evenveel geeft als die van het eerste, blijft me boeien. De eerste arbeiders zijn jaloers omdat de landeigenaar gul is.

– *Wat is geluk voor u?*

Ik voel me graag maatschappelijk relevant en dat gevoel heb ik wel in mijn huidige baan, al is ze veeleisend. Toch kan ik een goede balans vinden tussen werk en privé. Mijn agenda staat volledig in functie van mijn zoontje van zes. Geluk is ook leren omgaan met ongeluk. En het is iets wat je overvalt. In Vlaanderen is er een eigenaardige paradox. Mensen kunnen niet goed grote successen van anderen verdragen – die jaloezie. Tegelijk kunnen we niet goed tegen falen. Het verschil tussen beide realiteiten zit nochtans vaak in een klein hoekje. Het heeft vaak te maken met een dosis geluk.